

KALIGRAFIA: PENTSATUZ ETA EGINEZ

1. SEKUENTZIA DIDAKTIKOA: HITZ TARTEAK

IZENA ETA ABIZENA:

1. SEKUENTZIAREN HELBURUAK:

1. Tarte eta hitzen (hitz grafikoen) inguruan umeez zer uste duten ikustea: zer diren hitz-tarteak; zer diren hitzak, eta zer ez diren; hitz egiten den bezala idazten den...

2. Zer zailtasun dituzte haurrek euskaraz hitz-tarteak egitean? Nolako hitz-tarteak egiten dituzte araututako eredura heldu aurretik? Edo forma klasikoan esanda: non daude "akatsak"? Hipotesiak hauek dira:

- Izenak errazak dira isolatzen, baina silaba bakarreko hitzak, izenordainak, aditz laguntzaileak... beste hitz batzuei lotuta idazteko joera daukate umeez. Hiposegmentaziorako joera dago kasu horietan. Adibidez, *ezdago, nereama, etorrida*.

- Bestalde, atzizkidun hitz batzuk banantzeko joera egon daiteke; alegia, hipersegmentaziorako joera. Adibidez, *baso tik* (ablatiboa), *amona rengana* (adlatiboa)...

3. Hausnarketa gramatikaren eta metalinguistikoaren bidez hitzaren eta espazioaren kontzeptuak lantzea. Dena den, umeez uler ditzaketen azalpenak emango dira; irakasleak adibideen bidez azalduko du, ulertzeko moduko kategorien bidez, gehienetan antzeko adibideen bidez. Esaterako, *etorri da* bananduta idazten da, *joan da, eman du* edo *egin dugu* bezala. Ikasleek bereziki ere emango dituzte adibideak (bereziki handiagoak direnek).

I. EBALUAZIO-PROBA: HITZ-TARTEAK
(SEKUENTZIA DIDAKTIKOEN AURRETIK EGITEKO)

IZENA:

ABIZENA:

1. HITZ-TARTEAK, HUTSUNEAK, NON JARRIKO ZENITUZKE
ZUK? MARGOTU ITZAZU HITZ-TARTEAK.
GERO, IDATZI ZURE USTEZ IDAZTEN DEN BEZALA.

NIREAITONAKBEHINESKOLATIKBIBURUKODRAGOIBERDEBATIRTETENIKUSIZUEN.

HORIHALABAZENSARTUDADILAKALABAZANETAATERADADILAGABIRIKOPLAZAN.

IZENA:
ABIZENA:

2. IRAKURRI BI TESTU HAUEK ADI-ADI.

BAT TESTUA

BAZENMUTRIKUNTRIKUBATETAHONDARTZANIZANZUENISTRIPUBAT
SARTUZITZAIONARANTZASUDURZULOANGORANTZHARENMEDIKUIZANZENBISIGUBAT

BI TESTUA

BAZEN MUTRIKUN TRIKU BAT
ETA HONDARTZAN IZAN ZUEN ISTRIPU BAT
SARTU ZITZAION ARANTZA
SUDURZULOAN GORANTZ.
HAREN MEDIKU IZAN ZEN BISIGU BAT

2.1. ZER ALDE DAGO LEHENENGOAREN ETA BIGARRENAREN ARTEAN?

2.2. ZER TESTU (IPUIN) IRAKURRI DUZU ERRAZAGO? ZERGATIK?

2.3. ZER DIRA HAUEK? (2 TESTUKO TARTEAK SEINALATUZ). ZERTARAKO USTE DUZUE DAUDELA HITZEN ARTEKO TARTEAK?

3. ZER DIRA HITZAK? JANIRE HITZ BAT DA? BAI, BI, DA, ENE, NIRE... HITZAK AL DIRA? ZERGATIK?

4. HITZ GUZTIAK BERDINAK AL DIRA?

5. ZER EZ DA HITZ BAT? AMONARENGANA HITZ BAT AL DA? AMONA HITZ BAT AL DA? RENGANA ZER DA ORDUAN? JARRI ADIBIDEAK.

6. ENTZUTEN, HITZ EGITEN ETA ABESTEN DUGUN BEZALA IDAZTEN AL DUGU? BERDIN-BERDIN? ADIBIDEZ, ETXERAJOANNAIZ ESATEN DUGU. HORRELA IDAZTEN AL DUGU? AZALDU ZURE HITZEKIN.

7. NOLA DAKIZU HITZ-TARTEA UTZI BEHAR DUZULA IDAZTEAN? ZER EGITEN DUZU HITZ-TARTEA JARRI BEHAR DEN JAKITEKO? PENTSATU PIXKA BAT.

IZENA:

ABIZENA:

**HITZEN ARTEKO TARTEEZ KONTURATZEKO ETA HORIEK
EGITEN HASTEKO ARIKETAK
GATAZKA KOGNITIBOAK**

1. AURKITU ABESTI-ZATI HONETAKO HITZ GUZTIAK LETRA-ZOPA HONETAN:

MARITXU NORA ZOAZ
EDER GALANT HORI

M	R	Z	O	A	Z	G	U
A	E	E	G	I	O	A	E
R	D	F	D	T	M	L	I
I	G	J	O	E	A	A	B
T	G	L	A	N	R	N	E
X	H	O	R	I	I	T	D
U	H	E	H	N	U	U	P
A	R	O	N	E	Z	I	Z

2. ZENBAT HITZ LOR DITZAKEZU LETRA HAUEKIN? AURKITU MOTA GUZTIETAKO HITZAK (SILABA BAKARREKOEK ERE BALIO DUTE). AHALIK ETA HITZ GEHIEN SORTU, NAHIZ ETA LETRA BAKOITZA BEHIN BAINO GEHIAGOTAN ERABILI. ADIBIDEZ, *ETA, AI...*

G Z D M U P A S L E O B I T N R E

3. BETE HITZ-JOLAS ETA ABESTI-ZATI HAUETAKO HUTSUNEAK.

3.1. AKERRAK ADARRAK OKERRAK _____ (ADITZA).

3.2. PARISTIK NATORREN ARTISTA _____ NAIZ _____ (SILABA BAT, IZENORDAINA).

3.3. _____ LAGUNAREN TXAKURRA (IZENORDAINA)

3.4. NIRE AITAK _____ GONA GORRIA EROSI (DATIBOKO ATZIZKIA).

3.5. PINTXO, PINTXO _____ TXAKURRA DA TA (IZENORDAINA).

3.6. SARDINA BAT, _____ SARDINA, ELKARTU ZIREN.

3.7. ALDAPEKO _____ ADARRAREN PUNTAN, PUNTAREN PUNTAN,
TXORIA _____ ABESLARI. (IZENLAGUNA, ADITZA)

3.8. ASTELEHENA,
JAI ONDOREN ALFERRA.
EZER EZ EGITEKO,
_____ GOAZ LANERA,
EZ _____ LANERA.

4. ORDENAGAILUA TXORATU EGIN DA, ETA HUTSUNEAK
GAIZKI UTZI DITU HITZETIK HITZERA. JAR ITZAZU ZUK ONDO.

NIREAITONARI ENTZUNDAKO IPUINBAT KONTATU KODIZUET ORAIN.

5. AURKITU ABESTI-ZATI HONETAKO HITZ GUZTIAK LETRA-ZOPA HONETAN:

A ZE PAREA KARAKOLA ETA BAREA

E	A	T	I	O	L	I	K
R	E	A	O	B	X	L	A
A	B	O	O	P	A	Z	R
F	E	Y	A	R	S	E	A
I	A	R	R	T	U	T	K
O	A	B	A	R	E	A	O
K	O	T	E	P	E	F	L
U	P	A	D	S	U	D	A

6. ASMATU HITZ HAUETAKO BAKOITZAREKIN ESALDI BAT:

DA _____

ZURE _____

BAT _____

DIO _____

7. MOZTU ITZAZU DENA JARRAIAN IDATZITAKO ESAERA ZAHAR HONEN HITZAK. GERO, UTZI LEHEN BEZALA ITSATSIZ.

KATUAAURPEGIAGARBITZENARIDABADAEURIALASTERDA.

ENARAKGOIANHARAETAHONALUZAROE GURALDIONA.

8. KONTA EZAZU ATZO GERTATU ZEN ISTORIO HAU, ORAIN GERTATZEN ARIKO BALITZ BEZALA.

ATXIA MOTXIA PEROLIPAN
 NIRE SEMEA ERROTAN.
 ERROTARA **NINDOALA** TOPATU
NUEN ASTO BAT,
 IPINI **NION** BESTE BAT:
 ERROTA TXIKIAK KLIN-KLAN.

ATXIA MOTXIA PEROLIPAN

NIRE SEMEA ERROTAN.
 ERROTARA _____ TOPATU
 _____ ASTO BAT,
 IPINI _____ BESTE BAT:
 ERROTA TXIKIAK KLIN-KLAN.

9. BETE HUTSUNEAK ABESTI HAUETAN:

-ANTONI! ANTONI!
 ATE ONDOAN NAGO NI.
 -AI, ANTON! _____, ANTON!
 ATE ONDOAN, _____ KONPON.

ELURRA TEILATUAN
 ZAKUA LEPOAN
 IBILI BEHARKO _____
 AURTENGO NEGUAN.

IKUSI MENDIZALEAK
 BASO _____ ZELAIK
 MENDI-TONTOR GAINERA
 IGO _____ .

10. AURKITU IGARKIZUN HAU LETRA-ZOPA HONETAN:

ETXE TXIKI BAT AIZKORAZ BETEA
 (AHOA) Hitz hau ez aurkitu

I	T	I	B	T	A	B	A
T	X	I	O	H	E	R	I
A	I	Z	K	O	R	A	Z
E	K	E	E	U	A	O	P
T	I	T	E	T	E	B	A
X	A	X	L	Z	O	K	E
E	H	E	K	A	Z	A	E
K	I	R	E	T	E	B	D

11. JARRI *BERA* HITZA *NIREN* ORDEZ, DAGOKION ADITZA ALDATURIK

BANPIROA **NAIZ**
 ERDI TXORO **NAGO**, BARABA.
 GOIZETAN IKASTEN **DUT**,
 HAMABIAK JOTZEN DITUENEAN
 TXOTXOLO BIHURTZEN **NAIZ**.

BARABA UH UH AH AH UH UH UH AH!
BARABA UH UH AH AH UH UH UH AH!

NIRE AITA DRAKULA DA, BARABA
NIRE AMA BERE ALABA, BARABA
ANAIA BAT ERE **BADAUKAT**
BAINA XURGATZEN ONENA **NAIZ!**

BANPIROA _____
ERDI TXORO _____, BARABA.
GOIZETAN IKASTEN _____,
HAMABIAK JOTZEN DITUENEAN
TXOTXOLO BIHURTZEN _____.

BARABA UH UH AH AH UH UH UH AH!
BARABA UH UH AH AH UH UH UH AH!

_____ AITA DRAKULA DA, BARABA
_____ AMA BERE ALABA, BARABA
ANAIA BAT ERE _____
BAINA XURGATZEN ONENA _____!

12. ASMATU HITZ HAUETAKO BAKOITZAREKIN ESALDI BAT:

MENDITIK _____

BAI _____

OTE _____

GINEN _____

13. IDATZI AZKEN LETRARI LOTUTAKO HITZAK. HITZAK LUZEAK, LABURRAK... IZAN DAITEZKE.

ADIBIDEZ, *ALA – AMU - URA - AI - ITSASONTZIA*

DA-ALTUA- _____ - _____ - _____ - _____ - _____ - _____

14. BIKOTE HAUETAKO ZEIN DAGO ONDO IDATZITA? BIRIBILDU ONDO DAGOENA.

LAGUNARENGANA
LAGUNA RENGANA

NIRE ANAIA
NIREANAIA

BASO TIK
BASOTIK

NI JAIO NINTZEN
NIJAIONINTZEN

15. MARGOTU HITZ-TARTEAK ABESTI HONETAN:

BIHARDAIGANDE,
IZEBARENEGUNA.
GELAGARBITZENDU
JANTZIZURIAKIN.
LARANJAAURKITZENDU
ZURITUTAJATENDU.

16. JARRI FALTA DIREN HITZAK ABESTI HAUETAN:

MAITETXO ITSASOAN _____
ITSASONTZI BATEAN
MAITETXO NOIZ _____ DA
_____ BIHOTZA ZAIN _____

ATZO GOIZEAN IKUSI _____
GIZON _____ MENDIAN
HANTXE ZEBILEN INDARREZ _____
AIZKOLARIA
TIK, TIK, TIKI, TAK!

IXIL-IXILIK DAGO KAIA BARRENEAN
ONTZI _____ POLIT _____
URAREN _____

I. EBALUAZIO-PROBA: HITZ-TARTEAK
(IKASITAKOA EBALUATZEKO)

IZENA:

ABIZENA:

1. HITZ-TARTEAK, HUTSUNEAK, NON JARRIKO ZENITUZKE
ZUK? MARGOTU ITZAZU HITZ-TARTEAK.
GERO, IDATZI ZURE USTEZ IDAZTEN DEN BEZALA.

NIREAITONAKBEHINESKOLATIKBIBURUKODRAGOIBERDEBATIRTETENIKUSIZUEN.

HORIHALABAZENSARTUDADILAKALABAZANETAATERADADILAGABIRIKOPLAZAN.

IZENA:
ABIZENA:

2. IRAKURRI BI TESTU HAUEK ADI-ADI.

BAT TESTUA

BAZENMUTRIKUNTRIKUBATETAHONDARTZANIZANZUENISTRIPUBAT
SARTUZITZAIONARANTZASUDURZULOANGORANTZHARENMEDIKUIZANZENBISIGUBAT

BI TESTUA

BAZEN MUTRIKUN TRIKU BAT
ETA HONDARTZAN IZAN ZUEN ISTRIPU BAT
SARTU ZITZAION ARANTZA
SUDURZULOAN GORANTZ.
HAREN MEDIKU IZAN ZEN BISIGU BAT

2.1. ZER ALDE DAGO LEHENENGOAREN ETA BIGARRENAREN ARTEAN?

2.2. ZER TESTU (IPUIN) IRAKURRI DUZU ERRAZAGO? ZERGATIK?

2.3. ZER DIRA HAUEK? (2 TESTUKO TARTEAK SEINALATUZ). ZERTARAKO USTE DUZUE DAUDELA HITZEN ARTEKO TARTEAK?

3. ZER DIRA HITZAK? JANIRE HITZ BAT DA? BAI, BI, DA, ENE, NIRE... HITZAK AL DIRA? ZERGATIK?

4. HITZ GUZTIAK BERDINAK AL DIRA?

5. ZER EZ DA HITZ BAT? *AMONARENGANA* HITZ BAT AL DA? *AMONA* HITZ BAT AL DA? *RENGANA* ZER DA ORDUAN? JARRI ADIBIDEAK.

6. ENTZUTEN, HITZ EGITEN ETA ABESTEN DUGUN BEZALA IDAZTEN AL DUGU? BERDIN-BERDIN? ADIBIDEZ, *ETXERAJOANNAIZ* ESATEN DUGU. HORRELA IDAZTEN AL DUGU? AZALDU ZURE HITZEKIN.

7. NOLA DAKIZU HITZ-TARTEA UTZI BEHAR DUZULA IDAZTEAN? ZER EGITEN DUZU HITZ-TARTEA JARRI BEHAR DEN JAKITEKO? PENTSATU PIXKA BAT.
